

Дођох, видјех, пропадох – рече Бранимир Џони Штулић 1990. године на једном пропланку у Приштини, која је тада, судећи по фотографијама и снимцима, изгледала као Нови Београд у најгорим данима. Признајем, нисам је видела све до 1996. године (када ми је изгледала грозно) а мало дуже задржала сам се у њој 2009. када ми је личила на неки нови град преко ноћи направљен од лево коцкица. Неки људи су је, међутим, волели и ја сада заиста немам намеру да улазим у естетску и проблематику архитектуре, мада многи тврде (и ја им верујем) да та архитектура не само да није безначајна, већ може битно да утиче на менталну структуру корисника, илити становништва.

Али да се вратим на тему. Читајући пре неки дан вест о четрнаест књига Бранимира Џонија Штулића које би требало да се појаве овог месеца (од чега ме посебно занимају његови препеви Тукидидових Пелопонеских ратова, Хомерове Илијаде и Одисеје, Ксенофонов Еп о Аргонаутима, Књига пута и врлине Лао Цеа, и Летопис попа Дукљанина) тражила сам на интернету албум “Севдах за Паолу Хорват” и налетела на један невероватан прилог на јутјубу.

Гледала сам га раније, реч је о Џонију који се 1990. игра репортера у Приштини, и једино по чему ми је ова (мислила сам) шала остала у сећању, било је сулудо питање које је Џони постављао запрепашћеним пролазницима (од којих га вероватно већина није ни препознала). Питање је гласило: Што бисте ви пожељели да сам ја којим случајем златна рибица?

Након тога следи неколико секунди где се Џони жали како “сви бјеже од њега, што га подсећа на дане његове младости”, пита се да није то због тога што је ружан и “има гадне уши”. А затим неколико минута онога због чега пишем овај текст. Џони, наиме, након дугог лутања Приштином уз музичку позадину “или је немир, или је страст, има тог овдје исувише...” напослетку проналази саговорнике. То су млади политичари, чланови Председништва омладине Косова.

Први саговорник Кока Љуан (члан Председништва омладине Косова):

Џони: Што би ти сад пожелио да сам ја златна рибица?

Кока Љуан: Све зависи шта хоћете.

Џони: Да ли ти имаш идеју шта би требало да се ради?

Кока Љуан: Ако је питање политика, можда има нека идеја.

Џони: Питање је политика.

Кока Љуан: Значи говоримо о политици.

Џони: Како да се од овога направи рај на земљи?

Кока Љуан: Тешко.

Џони: Немогуће?

Кока Љуан: Немогуће.

Други саговорник Звонимир Стошић (такође, члан Председништва омладине Косова)

Џони: Што нам је чинит по теби?

Звонимир Стошић: По мени је најпримарније учинити програм који ће бити прихватљив за све младе, а како смо учинили програм који је у преднацрту, очекујемо конкретне примедбе, сугестије и предлоге од стране општинских организација. И на крају програм ће бити такав да ће бити прихватљив и биће усвојен на свим конференцијама.

Џони: А добро, шта са оним људима који не спадају у те структуре? Ко њих пита шта они хоће у животу?

Звонимир Стошић: Па млади људи ће се вероватно јасно определити.

Џони: Како? За које форме?

Звонимир Стошић: За програм који ће бити понуђен. Омладина Косова има јасан програм, програм који се зове Социјал-демократски савез младих Косова и очекујемо конкретно да ћемо привући све младе широм Косова.

Трећи саговорник Небојша Цакић (разуме се, члан Председништва омладине Косова)

Џони: Имате ли ви новаца?

Небојша Цакић: Засад слабо.

Џони: Па како мислите да све то остварите без новаца?

Небојша Цакић: Па један политички маркетинг, затим једно насеље у Ајвалији где путем рада у том насељу и путем тржишног привређивања мислим да ћемо створити новац.

Џони: Ваше власништво? Кад је то купљено?

Небојша Цакић: Није купљено, добијено је.

Џони: Од кога?

Небојша Цакић: Од државе.

Џони: Аха... поводом...

Небојша Цакић: Поводом организовања савезне акције.

Џони: Је л' то велики плац или мали?

Небојша Цакић: Двадесет хектара.

Џони: Двадесет хектара... Шта ту може да се направи, како да направимо спејс шатл са двадесет хектара?

Небојша Цакић: Ако се мало понашамо тржишно и ако применимо тржишне принципе, то јест ако то насеље које сада стоји неупотребљено употребимо за оне сврхе које доносе највише лове, онда ћемо имати свакако лове и за наш програм и за спровођење тог програма.

После овог разговора у трајању од неколико минута, Џони је испричао један виц који није од великог значаја за поенту приче, затим је седео на трави и уз акустичну гитару певао “прољеће, чак и у децембру, тринаестог или било ког другог, прољеће стоји изнад барикаде с подигнутом руком, зар сумњаш у своју дјецу, мислиш да не памте.... мислиш да не памте”.

Онда се појавило неко лице пред камером и рекло “Косово је душа српског народа”, након чега се чуло неко мрмљање и Џонијев глас из офф-а како каже “има и горих ствари у животу”. И затим наставља да говори, крупни план,: “Ја се увијек сјетим ове античке пословице, да не можеш бити сретан и жив...”, што касније надуго образлаже, али како ми није била намера да детаљно препричавам прилог који ми је једном давно када сам га гледала био смешан, а сад више није, остатак остављам заинтересованима, нека потраже на јутјубу под “Dzoni Stulic Kosovo 1990”.

Шта се, дакле, променило за ових двадесет година откада је Џони играо улогу репортера, поставивши својим саговорницима вероватно најпааметније питање?

Променило се све, срушене су куће и спаљена су села, гореле су цркве, слике избегличких колона које прелазе преко Проклетија (уме наш народ мудро да именује места непогрешиво им проричући судбину), падале су бомбе, два пута је прослављена годишњица самопроглашене независности, пљачкало се, убијало, сазидано је пуно нових џамија, косовски путеви су пуни крајпуташа са албанским заставама и споменицима херојима, многа српска гробља су срушена, на местима неких од њих сада су паркови или пијаце...

Све се, рекло би се, променило од овог смешног а заправо смртно озбиљног прилога паметног и интуитивног Бранимира Штулића – све, сем начина на који говоре и млади и (нажалост) много старији и искуснији политичари од омладинаца са почетка приче. Они и даље говоре о пројектима које нико не уме да опише, они и даље проналазе некакве неискоришћене хектаре земље на некаквим Ајвалијама где граде спејс шатлове, и даље причају о некаквим “тржишним принципима” и “јасним програмима” које међутим никада не објашњавају...

Они су у међувремену напунили по 50 или 60 година, али још увек нису научили да говоре, њихови планови и даље звуче неразумљиво здравој памети из једног јединог разлога, који се, као и они, није променио за ових двадесет година током којих се

променило све. Тај разлог због којег су њихови планови неразумљиви лежи у само једној ствари. Нема планова. Фонд речи којим се ово одсуство сваког разуму блиског плана објашњава мало је обогатен током ових двадесет година, из редова Социјал-демократске омладине Косова кадрови су се раштркали по многим партијама, чија су се имена и позиције у међувремену мењали, млади кадрови су пропутовали и видели нешто света, оседели, позавршавали школе или покуповали дипломе, учествовали у ратовима, побегли док су ратови трајали, распродавали, куповали... речју, све се у међувремену издогађало што се могло издогађати, сем једне једине, суштинске ствари. Они и даље немају план осим једног јединог, да се сачува најбоља кабина иако брод тоне. Титаник тоне а они се и даље отимају за најбољи сто на палуби. Њихове “савезне акције” и даље немају видљивих резултата, њихово Косово и даље личи на позорницу у некаквом провинцијском дому културе, на којој глумци аматери покушавају да заинтересују уморну публику држећи говоре о томе како се на десет хектара, ако се направи добар пројекат, може изградити, како је то лепо приметио Ђони – спејс шатл.

Девет година касније, први саговорник Џонија Штулића, Кока Љуан појављује се као представник ромске националне мањине у Рамбујеу, неколико година касније као председник националног савета ромске националне мањине у СЦГ, а десет година након Рамбујеа као аналитичар ових преговора, новинар и политиколог.

Други саговорник, Звонимир Стошић не појављује се као политичар, барем га најпознатији истраживач – google – не проналази међу политичарима. Ипак, све што је Звонимир причао тада, пре двадесет година, може се чути и данас тако да се Звонимир, заправо, појављује свакодневно у ликовима многих политичара који своје амбиције са мање или више успеха остварују на Косову.

Трећи се саговорник, Небојша Цакић, као и други, вероватно не појављује на политичкој сцени, мада google каже да има неки Небојша Цакић, ДС-овац из Лесковца, у сваком случају његове клонове можете видети у сваком мањем месту. Касније они дођу и до престонице, уђу у скуштину и све распложиве управне одборе, одакле нам понављају исто што и Небојша давне 1990, само на различите теме.